

HTO-complex voor derde keer opgeleverd

Studentenflat met spoor van een besmet verleden

HC 16/5/91 DJ T
door DANNY VERBAAN

Den Haag – De klanken van een met volle overgave bespeelde piano doorbreken de stilte in een gang van het voormalige Haags Tehuis voor Ongehuwden aan de Rijswijkseweg (HTO). Elders is in een kamer de viool te horen van conservatorium-studente Eva Stegeman. Als burens heeft ze een klarinettist en een slagwerker die eveneens met grote regelmaat hun lessen repeteren.

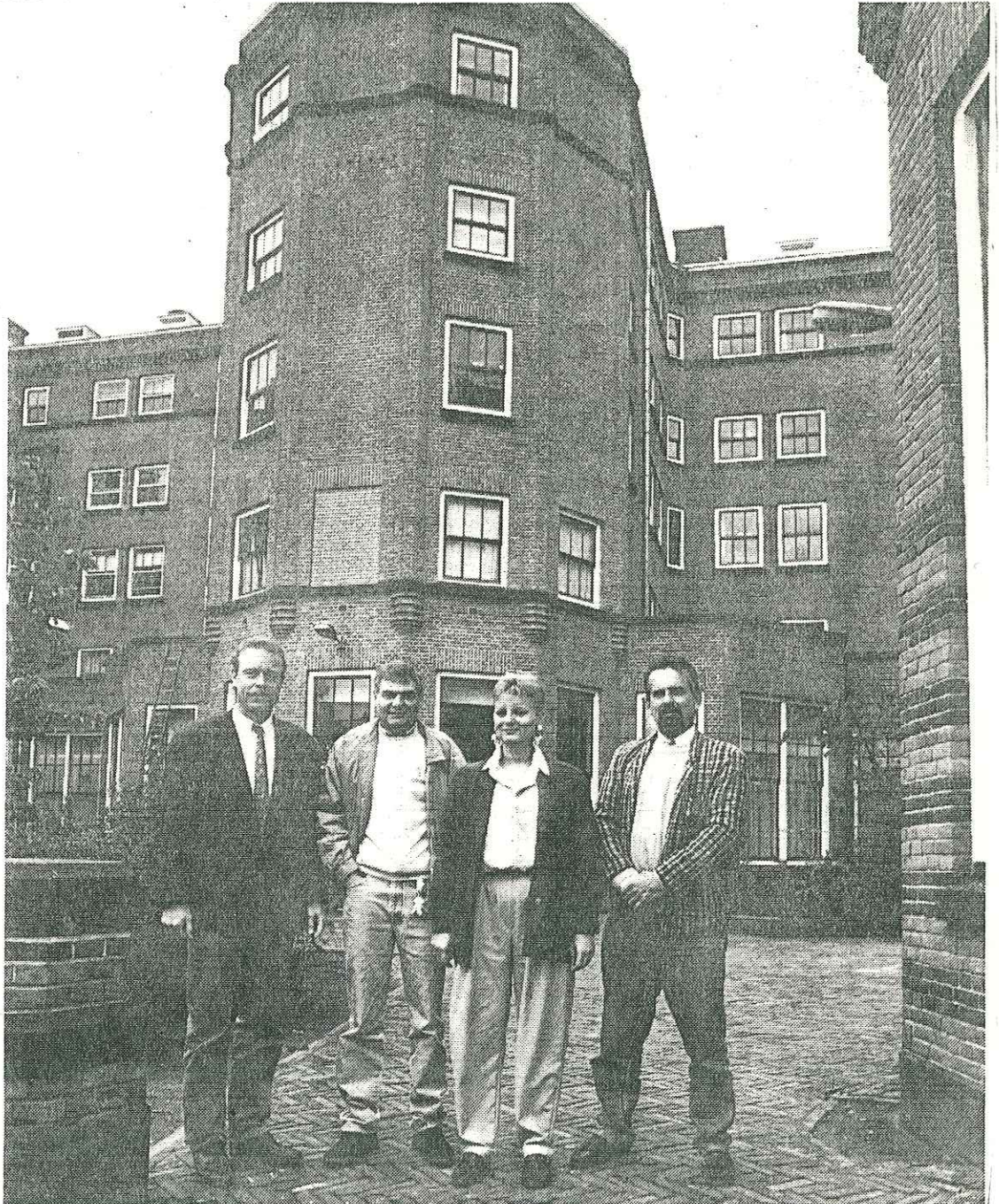
„Onderling is het heel gezellig”, zegt de violiste. „Ik woon hier nu vijf weken en het bevalt me heel goed”.

Het HTO is aan een nieuw leven begonnen. Was het complex op de hoek van de Laakkade tot voor enkele jaren een sombere vergaarbak van menselijk leed, nu wonen er zo'n 140 studenten van het Koninklijk Conservatorium.

„Je moet het gebouw zien als een soort grote eengezinswoning”, weet huismeester H. Postma. „Het staat helemaal vrij, dus je kunt een hoop herrie maken”.

Vandaag beleeft het gebouw voor de derde maal een feestelijke oplevering. Eerst ging het in 1925 open als tehuis met 450 kleine kamers voor alleenstaande heren, een restaurant, een badinrichting en een leesen schrijfzaal. Bijna zestig jaar later kwam het HTO in handen van de gemeente die er voor 12,5 miljoen gulden aan liet vertimmeren. Woongebouw De Laak, zoals het voortaan ging heten, omvatte na de heropening in 1983 78 kamers en 110 zelfstandige appartementen.

Daarna ging het snel bergafwaarts door een uiterst onhandig inplaatsingsbeleid. De leefsituatie holde achteruit. Het onoverzichtelijke gangenstelsel leidde tot gevoelens van onveiligheid. In de kelder en op zolder bivakkeerden daklozen en drugsgebruikers. Inbraken waren schering en inslag, net als de vernielingen die veel schade aanrichtten.

Vier medewerkers van het Woningbedrijf die nauw betrokken zijn bij Woongebouw De Laak, dat op de achtergrond te zien is. Van links naar rechts: projectleider Reitsma, huismeester Postma, administratief medewerkster B. de Bruin en wijkopzichter E. van Hien.

Huismeester Postma: „Tachtig, negentig procent van de bewoners bestond uit sociaal zwakkeren. Het was een mengeling van oude mensen met jongeren die hier door de sociale dienst naar toe waren gestuurd. Er zaten alcoholisten, het bruisde van de criminaliteit. Ook verbleven er hele regimenten kakkerlakken”.

„In 1988 stonden 25 appartementen en 45 kamers leeg die niet te verhuren waren. Iedereen liep hollend en gillend weg”.

Sloop

Maatregelen werden noodzakelijk geacht. Buurtbewoners en ambtenaren die in de wijk werkten, bepleitten in 1987 een volledige sloop van het complex om daarna weer met een schone lei te kunnen beginnen. Het gemeentebestuur koos daarentegen voor een nieuwe opknopbeurt en stelde 770.000 gulden beschikbaar.

Het Gemeentelijk Woningbedrijf deed er nog eens een paar ton bij, waardoor een budget ontstond van 1,3 miljoen gulden. Niet het hele wenspakket kon van dat bedrag worden uitgevoerd.

„Je moet dit project zien als een eerste stap”, zegt E. Reitsma, de projectleider van het Woningbedrijf Centrum. „Om uit het dal te komen waarin we zaten”.

Fris

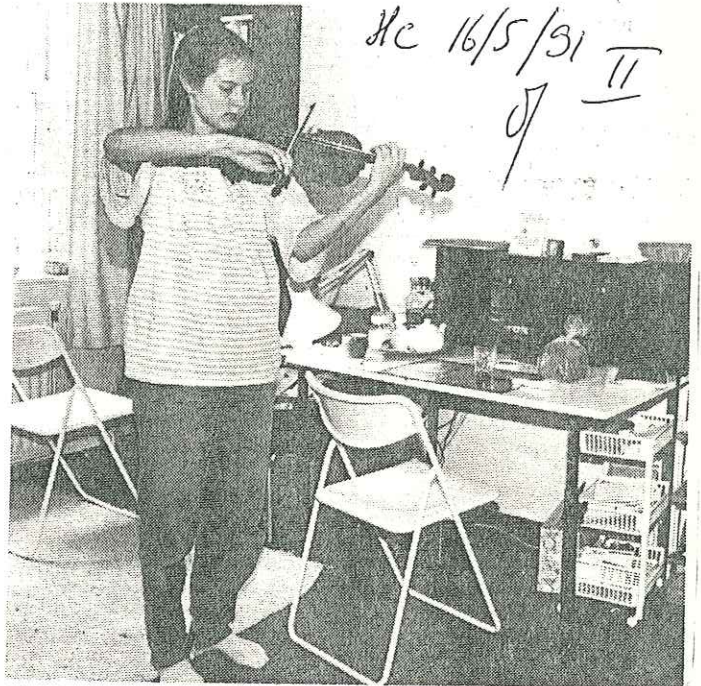
Het woongebouw kreeg een huismeester, de buitengevel is schoongespoten waardoor hij er

weer fris bijstaat, de bergingen werden beveiligd tegen diefstal en de appartementen zijn dagelijks vanaf namiddag niet meer vrij toegankelijk; de centrale deuren kunnen alleen door de bewoners worden geopend.

In het kamergedeelte is voorts een aantal vertrekken komen te vervallen: beschikten aanvankelijk tien à twaalf kamers over één gemeenschappelijke voorziening, nu zijn dat er nog maar vier of vijf. Om dit te kunnen verwezenlijken zijn een hele nieuwe entree en een trappenhuis gemaakt aan de kant van de Asstraat. Er werd langs de volle hoogte van de gevel veel glas gebruikt, zodat het licht nu ruimschoots naar binnen kan plenzen.

Projectleider Reitsma wijst ook op de voorzieningen die zijn getroffen tegen het verblijf van drugsgebruikers. „Het is een heel groot gebouw, met nogal wat plekken waar ze zich kunnen verstoppen”, aldus Reitsma. „Op een stuk of zes, zeven plaatsen is specie gestort waarin op ongelijke hoogte allemaal stenen zijn gelegd. Alleen als je een fakir-achtig type bent, kun je er nog terecht”.

Als belangrijk onderdeel van de aanpak besloten het Woningbedrijf en de gemeente enkele jaren geleden om het complex geschikt te maken voor de verhuur aan studenten. Alle kamerbewoners en ongeveer de helft van de huurders van de appartementen werden uitgeplaatst; de anderen mochten blijven aangezien ze, in tegenstelling tot de rest, voldoende in staat waren om geheel zelfstan-

Eva Stegeman, leerling van het conservatorium: 'Onderling is het heel gezellig'. Foto's Karel Vereecken.

dig te blijven wonen. De vertrekkende mensen kregen andere woonruimte aangeboden of gingen naar bejaardencentra. „Iedereen heeft een dak boven zijn hoofd”, verzekert de huismeester.

Verleden

Ondanks alles vertoont het woongebouw nog volop littekens van zijn besmette verleden. Het budget liet niet toe dat elke ruimte meteen in frisse

tinten werd geschilderd, zodat diverse gangen vooral nog hun naargeestige karakter hebben gehouden. Graffiti en brandgaatjes zitten op de muren in de hal.

Het somberst is de kelder met de bergingen. Overal zijn leuzen gekliederd, het ruikt er vies en één kelderbox is met geweld opengemaakt. Huismeester Postma kijkt er niet eens vreemd van op: „Dan zijn ze hun sleutels kwijt”.